

УДК 159.9

Філоненко К.В.¹

Віхляєва Я.Є.²

¹ студ. гр. СН-110сп НУ «Запорізька політехніка»

² старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

НАВЧАЛЬНА МОТИВАЦІЯ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

В умовах сучасних соціальних та політичних трансформацій, що відбуваються в Україні, проблема професійної спрямованості студентів набуває особливого значення для психологічної науки і практики.

Професійна спрямованість виступає системоутворюючим фактором розвитку особистості студентів-психологів. Професійна спрямованість – це свідоме бажання і потреба студента-психолога вивчати і розвивати свої професійні знання та навички, щоб стати успішним психологом. Навчальна мотивація може відігравати важливу роль у формуванні професійної спрямованості у студентів-психологів, адже вона визначається як прагнення студента до досягнення успіху у навчанні, що включає бажання отримати знання, розвивати вміння і навички, та бути визнаним успішним студентом. Якщо студент має сильну навчальну мотивацію, то він буде більш нахильний до вивчення та розвитку своїх професійних навичок.

Багато наукових дослідників (М.М. Лапкін, Н.В. Яковлева, В.А. Якунін, Б.А. Ясько, О.М. Глушко) констатують, що розвиток професійної спрямованості на оптимальному рівні та успішність діяльності психолога на етапі навчання у ВНЗ значною мірою залежать від мотивації навчальної діяльності.

Метою нашого дослідження є виявлення взаємозв'язку навчальної мотивації з процесом формування професійної спрямованості у студентів-психологів. Дослідно-експериментальна робота виконувалася у у вищому навчальному закладі НУ «Запорізька політехніка» на базі кафедри «Соціальна робота та психологія». В експериментальному дослідженні брали участь 100 студентів-психологів 1-4 курсу.

На етапі емпіричного дослідження застосовувались наступні методики: «Методика визначення рівня професійної спрямованості студентів» (Т.Д. Дубовицька) та методика «Діагностика навчальної мотивації студентів» (А.О. Реан, В.О. Якунін у модифікації Н.Ц. Бадмаєвої), яка дозволяє визначити основні мотиви навчальної діяльності (комунікативні, професійні, навчально-пізнавальні, соціальні, мотиви творчої самореалізації, мотиви уникнення, мотиви престижу). Опитування за цими методиками проводилося за допомогою онлайн – сервісу Google Forms.

Для статистичної обробки даних був використаний коефіцієнт Спірмена.

За методикою «Визначення рівня професійної спрямованості студентів» було встановлено, що низький рівень професійної спрямованості мають лише 4 % студентів, середній рівень – 18 %, високий рівень – 78 %. В цілому по вибірці у студентів загальне позитивне відношення до вибраної спеціальності, присутнє бажання розвиватися як професіонал у галузі психології.

Після зіставлення середніх показників за методикою «Діагностика навчальної мотивації студентів» (А.О. Реан, В.О. Якунін у модифікації Н.Ц. Бадаєвої) ми визначили, що у студентів-психологів переважають професійні мотиви (4,1 бали), друге місце займають мотиви творчої самореалізації (3,7) та третє – навчально-пізнавальні мотиви (3,6), четверте місце посіли соціальні мотиви (3,1), п'яте місце займають комунікативні мотиви (2,9), передостаннє – мотиви престижу (2,5) і найнижчий бал отримали мотиви уникнення (2,0).

На основі використаного математичного аналізу за допомогою коефіцієнта кореляції Спірмена (r_s) було встановлено статистично значущий кореляційний зв'язок між високим рівнем професійної спрямованості та професійними мотивами ($r_s=0,448$), навчально-пізнавальними мотивами ($r_s=0,259$), соціальними мотивами ($r_s=0,38$).

Отже, за результатами нашого дослідження було виявлено, що вибір певних навчальних мотивів впливає на рівень професійної спрямованості: студенти-психологи з високим рівнем професійної спрямованості віддають перевагу професійним, навчально-пізнавальним та соціальним мотивам, а з низьким – мотивам уникнення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бочаріна Н.О. Психологія особистості: навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький, 2014. 188 с.
2. Психологія особистості: підручник. / 3-тє вид., перероб., доповн., за ред. В. П. Москалец. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 364 с.
3. Eckhardt A. Autoagresja. Wydawnictwo WAB, Warszawa 1998.